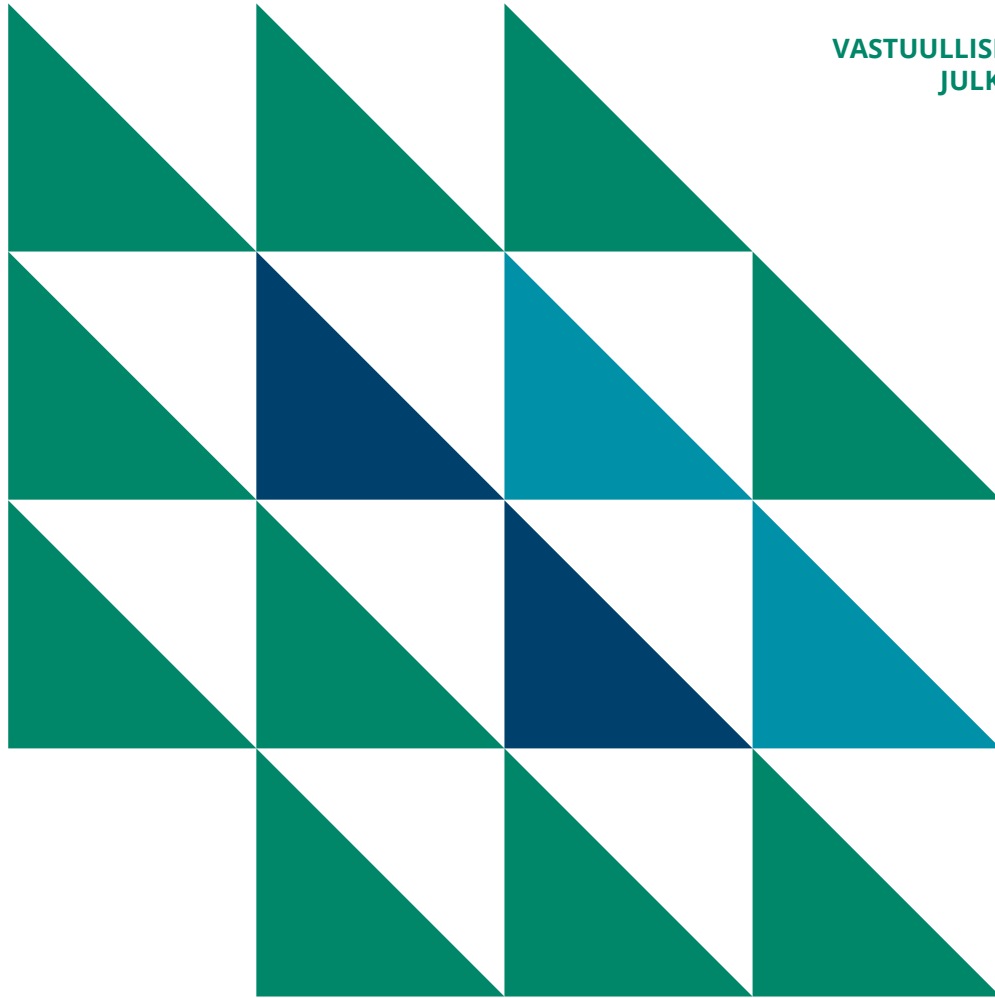

OPPIMISEN JA OPPIMATERIAALIEN AVOIMUUS. KORKEAKOULU- JA TUTKIMUSYHTEISÖN KANSALLINEN LINJAUS JA TOIMENPIDEOHJELMA 2026–2030.

**Avointen oppimis- ja opetuskäytäntöjen,
Oppimateriaalien avoimen saatavuuden
sekä Opinnäytetöiden avoimen
saatavuuden osalinjaukset**

VASTUULLISEN TIETEEN JULKAISUSARJA

Vastuullisen tieteen julkaisusarjassa julkaistaan julistuksia, linjauksia, selvityksiä, suosituksia ja muita asiakirjoja, jotka liittyvät tieteen ja tutkimuksen avoimuuteen, vastuullisuuteen, saavutettavuuteen, tiedeviestintään sekä tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen. Julkaisusarja ei ole tieteellinen vertaisarvioitu julkaisu. Julkaisusarjaa julkaisevat Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta.

OPPIMISEN JA OPPIMATERIAALIEN AVOIMUUS. KORKEAKOULU- JA TUTKIMUSYHTEISÖN KANSALLINEN LINJAUS JA TOIMENPIDEOHJELMA 2026–2030.

Avointen oppimis- ja opetuskäytäntöjen, Oppimateriaalien avoimen saatavuuden sekä Opinnäytetöiden avoimen saatavuuden osalinjaukset.

Vastuullisen tieteen julkaisusarja 10:2025

7. vuosikerta

Tekijä: Avoimen tieteen koordinaatio, Tieteellisten seurain valtuuskunta

Julkaisija: Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta, Helsinki 2025

ISSN: 2670-062X

ISBN: 978-952-7589-20-5

DOI: <https://doi.org/10.23847/tsv.1617>

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä. Tarkastele lisenssiä osoitteessa <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

Oppimisen ja oppimateriaalien avoimuus. Korkeakoulu- ja tutkimusyhteisön kansallinen linjaus ja toimenpideohjelma 2026-2030. Avointen oppimis- ja opetuskäytäntöjen, Oppimateriaalien avoimen saatavuuden sekä Opinnäytetöiden avoimen saatavuuden osalinjaukset.

Päivitys hyväksytty Avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallisessa ohjausryhmässä 8.10.2025.

SISÄLTÖ

LINJAUKSEN SITOUMUKSET	5
JOHDANTO	6
Opettajan, tutkijan ja opiskelijan vapaus	6
Kansainvälinen ja kansallinen viitekehys	6
Riskit ja uhat	7
Linjauksen rakenne ja tausta	8
Toimeenpano ja seuranta	8
STRATEGISET PERIAATTEET JA NIIDEN TOTEUTUMISEN VASTUUT	10
Periaate 1	10
Periaate 2	10
Periaate 3	10
Periaate 4	11
AVOINTEN OPPIMIS- JA OPETUSKÄYTÄNTÖJEN OSALINJAUS	12
Määritelmä	12
Tavoite 1	12
Tavoite 2	13
Tavoite 3	13
OPPIMATERIAALIEN AVOIMEN SAATAVUUDEN OSALINJAUS	15
Määritelmä	15
Tavoite 1	15
Tavoite 2	16
Tavoite 3	17
OPINNÄYTETÖIDEN AVOIMEN SAATAVUUDEN OSALINJAUS	19
Strategiset periaatteet	19
Johdanto	19
Opinnäytetöiden avoimen saatavuuden osalinjauksen lähteet	24
SANASTO	26
Erityisesti opinnäytetöitä koskevat määritelmät	32
LIITE: LINJAUKSEN LUONNOSTELU	35

LINJAUKSEN SITOUMUKSET

Otamme avoimet oppimis- ja opetuskäytännöt sekä oppimateriaalit osaksi korkeakoulutusta.

Huomioimme oppimisen avoimuutta edistävän työn arvioinnissa ja meritoitumisessa.

JOHDANTO

Tämä linjaus koskee oppimisen avoimuutta, avoimia oppimis- ja opetuskäytäntöjä ja oppimateriaalien sekä opinnäytetöiden avointa saatavuutta.

Tutkimus ja opetus sekä oppiminen ovat aina olleet läheisessä yhteydessä toisiinsa. Tutkimus tuo esiin uutta tietoa, jota opetus levittää laajemmin ihmisten saataville ja jonka oppiminen tekee osaksi yksilön omia valmiuksia. Siksi tieteen ja tutkimuksen avoimuus on luontevasti kytköksissä oppimisen avoimuuteen.

Jotta laajalla yleisöllä olisi aito mahdollisuus hyödyntää avoimeksi saatettuja tutkimustuloksia, ne on usein jalostettava muotoon, joka palvelee ja helpottaa niiden hyödyntämistä, leviämistä ja oppimista. Oppimisen tarpeisiin kehitettyjen materiaalien eli oppimateriaalien avoin saatavuus palvelee näin tutkimustulosten tunnetuksi tekemistä.

Avoimet oppimateriaalit ja esimerkiksi digitalisoitumisen tarjoamat uudenlaiset avoimemmat oppimis- ja opetuskäytännöt vähentävät tarvetta sitoa oppiminen ja opetus tiettyyn aikaan ja paikkaan. Oppimisen avoimuus on näin luonteva osa uudenlaista joustavaa oppimista, jossa jokaisella on elämäntilanteestaan ja asuinpaikastaan riippumatta enemmän tilaisuuksia oppia uutta.

Linjaus on suomalaisen korkeakoulu- ja tutkimusyhteisön yhteistyön tulos ja yhteinen näkemys oppimisen, oppimateriaalien ja opinnäytetöiden avoimuuden suunnasta.

OPETTAJAN, TUTKIJAN JA OPISKELIJAN VAPAAUS

Linjauksen tavoitteena on toteuttaa avoimuus tavalla, joka tukee ja lisää korkeakouluasteen opettajien ja tutkijoiden vapautta ja mahdollisuuksia jakaa tutkittua tietoa opetuksessaan ja laatimissaan oppimateriaaleissa sekä korkeakouluopiskelijan vapautta ja mahdollisuuksia avata omia opinnäytetöitään. Opetuksen ja oppimateriaalien tarkoituksena on jakaa tutkimukseen perustuvaa tietoa koko yhteiskuntaan. Opettajilla ja tutkijoilla tulee olla mahdollisuus valita opetuksessaan ja laatimissaan oppimateriaaleissa tähän tarkoitukseen parhaiten sopivat keinot. Korkeakoulu- ja tutkimusyhteisön tulee taata kannustimet ja rakenteet oppimisen ja oppimateriaalien avoimuudelle tavalla, joka kunnioittaa tasavertaisesti opettajien ja tutkijoiden opetuksen ja oppimateriaalien kehittämiseksi tekemää työtä.

KANSAINVÄLINEN JA KANSALLINEN VIITEKEHYS

Tämän linjauksen laatimisessa on hyödynnetty sitä laajaa kotimaista ja kansainvälistä työtä, jota oppimisen ja oppimateriaalien avoimuuden hyväksi on tehty. Merkittäviä kansainvälisiä lähteitä

linjauksen luonnostelussa ovat olleet Euroopan komission julkaisu [Practical Guidelines on Open Education for Academics: modernising higher education via open educational practices](#) (2019), UNESCO:n Avoimien oppimateriaalien suositus (2019) ja tätä täydentävä [Dubain julistus avoimista oppimateriaaleista](#) (2024) sekä erityisesti avoimia oppimateriaaleja koskien UNESCO:n Avoimen tieteen suositus (2021). Merkittäviä kansallisia saavutuksia ovat opetushallituksen omistama kansallinen [Avointen oppimateriaalien kirjasto](#) sekä kaikkien suomalaisten korkeakoulujen yhteinen [Digivisio 2030](#) -hanke ja sen puitteissa kehitetty [Opin.fi](#)-palvelu.

RISKIT JA UHAT

Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatiossa on laadittu vuosina 2021–2022 [riskianalyysi](#). Riskianalyysissä on tunnistettu erityisesti seuraavat oppimisen ja oppimateriaalien avoimuutta koskevat riskit ja ehdotettu niitä ehkäiseviksi toimenpiteiksi:

- **Riski:** resurssien riittämättömyys avointen oppimateriaalien ja oppijaksojen kehittämiseen – **toimenpide:** avointen oppimateriaalien ja oppijaksojen yhteiskehittäminen ja resurssien jakaminen
- **Riski:** opetuksen järjestäjien negatiiviset asenteet avointen oppimateriaalien ja opetuskäytänteiden hyödyntämistä kohtaan – **toimenpide:** kohdennettu koulutus
- **Riski:** määriä painottavien kannusteiden laatua heikentävä vaikutus avoimiin oppimateriaaleihin ja oppijaksoihin – **toimenpide:** kansallisten laatukriteerien hyödyntäminen
- **Riski:** koulutusyhteistyötä haittaava avoimen oppimisen ja oppimateriaalien ohjelmistojen ja alustojen hajanaisuus – **toimenpide:** kansallinen yhteistyö ja yhteiset standardit alustojen ja ohjelmistojen hankinnalle ja käytölle
- **Riski:** epäselvät linjaukset avoimen oppimisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen – **toimenpide:** kansallinen yhteistyö tunnistamis- ja tunnustamiskäytäntöjen kehittämisessä
- **Riski:** negatiiviset asenteet avointen oppimateriaalien hyödyntämiseen koulutusviennissä ja -yhteistyössä – **toimenpide:** kohdennettua markkinointia koulutusviennin toimijoille ja koulutuksen yhteistyökumppaneille
- **Riski:** osaavan avoimen oppimisen ja oppimateriaalien tukihenkilöstön puute – **toimenpide:** oppimisen avoimuuden integroiminen osaksi esimerkiksi informaatiotutkimuksen koulutuksia.

Avoimen tieteen ja tutkimuksen riskianalyysia päivitetään säännöllisesti. Oppimisen ja oppimateriaalien avoimuuden osalta pohdittavaksi riskianalyysin päivityksessä nousevat luultavasti esimerkiksi tekoälyä hyödyntävien sovellusten synnyttämät haasteet.

LINJAUKSEN RAKENNE JA TAUSTA

Linjauksen on laatinut suomalainen korkeakoulu- ja tutkimusyhteisö. Alkuperäisen linjauksen luonnostelusta (johdanto, periaatteet ja Oppimateriaalien avoimen saatavuuden osalinjaus 2020, Avointen oppimiskäytäntöjen osalinjaus 2022 ja Opinnäytetöiden avoimen saatavuuden osalinjaus 2024) sekä linjauksen päivittämisestä ovat vastanneet Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaation oppimisen avoimuuden asiantuntijaryhmän (Opinnäytetöiden avoimen saatavuuden osalinjauksen tapauksessa yhdessä julkaisemisen avoimuuden asiantuntijaryhmän kanssa) erikseen kokoamat työryhmät. Työtä on ohjannut Avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallinen ohjausryhmä. Linjaus tukee Avoimen tieteen ja tutkimuksen julistusta 2025–2030.

Linjaus koostuu yhteisistä periaatteista ja (a) avoimien oppimis- ja opetuskäytäntöjen, (b) oppimateriaalien avoimen saatavuuden sekä (c) opinnäytetöiden avoimen saatavuuden osalinjauksista, joissa määritellään tavoitteita ja toimenpiteitä. Opinnäytetöiden avoimen saatavuuden osalinjaus on yhteinen Tutkimusjulkaisujen avoimuuden linjauksen kanssa.

Periaatteissa määritellään yleiset ehdot oppimisen ja oppimateriaalien avoimuuden edistämiseksi. Ne sanoittavat korkeakoulu- ja tutkimusyhteisölle tärkeitä asioita, joista on pidettävä kiinni avoimuutta edistettäessä. Osalinjauksiin kirjatut tavoitteet ovat enemmän aikaan sidottuja päämääriä, ja niihin liittyy konkreettisia toimenpiteitä. Muuttuva kansainvälinen ympäristö vaikuttaa tavoitteisiin ja niiden toimenpiteisiin nopeammin kuin periaatteisiin. Linjauksen periaatteet ja tavoitteet ovat linjassa Digivisio 2030 -hankkeen tavoitteiden kanssa.

TOIMEENPANO JA SEURANTA

Linjausta sovelletaan korkeakoulutuksessa sekä erilaisissa jatkuvan oppimisen muodoissa, joihin korkeakoulu- ja tutkimusyhteisön organisaatiot osallistuvat esimerkiksi järjestäjinä tai yhteistyökumppaneina. Linjausta voidaan tarvittaessa hyödyntää myös muiden koulutusalan organisaatioiden avoimen oppimisen ja avoimien oppimateriaalien käytänteitä suunniteltaessa.

Päivitetty linjaus astuu voimaan 1.1.2026. Linjauksen yksityiskohtia voidaan täsmentää erillisillä suosituksilla. Päivityksen yhteydessä todettiin seuraavien kansallisten toimenpiteiden jo toteutuneen:

- avointen oppimis- ja oppimiskäytänteiden laatukriteerit sekä avointen oppimateriaalien laatukriteerit
- oppaat avointen oppimateriaalien saavutettavuudesta ja avointen oppimisympäristöjen saavutettavuudesta

- suositus tekijänoikeuksien huomioimisesta avointen oppimateriaalien julkaisemisessa
- suositus avoimen oppimisen luotettavuudesta ja inklusiivisuudesta
- suositus avoimen oppimisen huomioimisesta meritoitumisessa
- suositus avointen oppimateriaalien tekemisen hyvistä käytännöistä ja työkaluista
- avoimen oppimisen osaamisvaatimukset
- avoimen oppimisen kansalliset palkinnot
- avoimen tieteen ja tutkimuksen rahoituksen tiekartta, joka kartoittaa mahdollisuuksia myös oppimisen ja oppimateriaalien avoimuuden rahoittamiseen.

Linjauksen toimeenpanon seurannasta vastaa Avoimen tieteen ja tutkimuksen sihteeristö, joka myös määrittelee joka toinen vuosi Oppimisen avoimuuden asiantuntijaryhmän asiantuntemusta hyödyntäen seurannan indikaattorit. Linjauksen päivitystarve tarkistetaan seuraavan kerran Avoimen tieteen ja tutkimuksen julistuksen voimassaolokauden päättyessä 2030.

STRATEGISET PERIAATTEET JA NIIDEN TOTEUTUMISEN VASTUUT

Periaatteiden toteutumista varmistamaan on laadittu tarkempia suosituksia, joiden käyttöönottoa tutkimusyhteisössä seurataan kansallisesti.

PERIAATE 1:

Opetuksen ja sen yhteydessä kehitettyjen avoimien oppimateriaalien sisällön luotettavuutta ja muita laadun osatekijöitä arvioidaan avoimuuden ohella.

Periaatteen toteutumisen varmistaminen ja seuranta:

Kansallisen seurannan lisäksi yliopistot ja ammattikorkeakoulut varmistavat omissa laatujärjestelmissään, että panostukset avoimien oppimateriaalien ja muun avoimesti saatavilla olevan opetuksen laatimiseen ja hyödyntämiseen lisäävät opetuksen kokonaislaatua. Korkeakoulut varmistavat, että laadukasta lähi-opetusta järjestetään, vaikka oppimateriaaleja ja opetusta on laajalti saatavilla avoimesti.

PERIAATE 2:

Avoimen oppimisen ja avointen oppimateriaalien kehittämisessä ja hyödyntämisessä kunnioitetaan tekijänoikeuksia, tietosuojaa ja eettisiä käytäntöjä.

Periaatteen toteutumisen varmistaminen ja seuranta:

Kansallisen seurannan lisäksi korkeakoulut varmistavat sisäiset prosessit, joilla huolehditaan tekijänoikeuden, tietosuojan ja eettisten käytäntöjen kunnioittamisesta avointa oppimista ja oppimateriaaleja kehitettäessä ja hyödynnettäessä.

PERIAATE 3:

Avoimen oppimisen ja avointen oppimateriaalien kehittämisessä huomioidaan niiden saavutettavuus ja soveltumisen monenlaisille oppijoille.

Periaatteen toteutumisen varmistaminen ja seuranta:

Kansallisen seurannan lisäksi korkeakoulut varmistavat sisäiset prosessit avoimen oppimisen ja oppimateriaalien saavutettavuuden varmistamiseen.

PERIAATE 4:

Oppimisen ja oppimateriaalien avoimuuden kehittämiseen tehtyä työtä arvostetaan meritoitumiskriteereissä ja työajan suunnittelussa.

Periaatteen toteutumisen varmistaminen ja seuranta:

Kansallisen seurannan lisäksi korkeakoulut varmistavat oppimisen ja oppimateriaalien avoimuuden huomioimisen meritoitumiskriteerinä rekrytoinneissa, palkkauksessa ja urapolulla etenemisessä sekä työajan suunnittelussa. CSC ja korkeakoulut kehittävät Tutkimustietovarannon tutkijan tietoja mahdollistamaan avoimen oppimisen meriittien keräämistä.

AVOINTEN OPPIMIS- JA OPETUSKÄYTÄNTÖJEN OSALINJAUS

MÄÄRITELMÄ

Kun toimenpiteissä puhutaan organisaatioista, tarkoitetaan ensisijaisesti korkeakouluja, mutta niitä voidaan soveltaa myös muissa avointa oppimista kehittävässä organisaatioissa.

Vuoteen 2030 mennessä:

TAVOITE 1:

Korkeakoulut hyödyntävät avoimia oppimis- ja opetuskäytäntöjä ja tukevat opetuksen ja oppimisen yhteistyötä, yhteisöllisyyttä ja jakamista.

Tavoitteen vaatimat toimenpiteet:

- A. Korkeakouluilla on käytössä linjaus, joka ohjaa avoimen oppimisen johtamista, laatutyötä sekä henkilöstön meritoumis- ja kannustinjärjestelmiä tukemaan avoimia oppimis- ja opetuskäytänteitä.
- B. Korkeakoulut edistävät opetusta tukevien palveluiden järjestämisessä avoimuutta, kuten avoimen datan, avoimien oppimis- ja yhteistyöalustojen ja avoimen lähdekoodin ohjelmistojen hyödyntämistä sekä palveluiden hankinnan läpinäkyvyyttä.
 - Korkeakoulujen opetuksen, tietohallinnon ja kirjastojen verkostot edistävät yhteistyössä opetuksessa käytettävien avointen oppimis- ja yhteistyöalustojen ja ohjelmistojen sekä avoimen oppimisen palveluiden yhteentoimivuutta.
- C. Korkeakoulu- ja tutkimusyhteisössä kehitetään osaamista avoimista oppimis- ja opetuskäytännöistä.
 - Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio yhteistyössä organisaatioiden kanssa ylläpitää avoimien oppimis- ja opetuskäytäntöjen osaajaverkostoa.
 - Korkeakoulu- ja tutkimusyhteisö vakiinnuttaa avoimen oppimisen osaamisvaatimukset osaksi opettajankoulutuksia.
 - Korkeakoulut mahdollistavat, että henkilöstö voi kehittää osaamistaan avoimista oppimis- ja opetuskäytännöistä.

- D. Korkeakoulut kannustavat henkilöstöään jakamaan opetuksen suunnitteluun ja järjestämiseen liittyvää osaamista.

TAVOITE 2:

Oppijoille tarjotaan mahdollisuuksia ja tukea avoimeen oppimiseen.

Tavoitteen vaatimat toimenpiteet:

- A. Korkeakouluissa tunnustetaan monipuolisesti avoimen oppimisen kautta saatu osaaminen.
- B. Korkeakoulut tarjoavat keinoja ja tukea oppimisen saatavuuden, saavutettavuuden ja esteettömyyden parantamiseen.
- C. Korkeakouluissa osallistetaan oppijoita avoimen oppimisen ja opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen.
- D. Korkeakoulut tukevat oppijoiden osaamista avoimeen tieteeseen ja oppimiseen liittyvissä teemoissa, kuten lisensikäytännöissä ja tekijänoikeuksissa.
- E. Korkeakoulut kannustavat oppijoita jakamaan oppimistuotoksiaan avoimesti ja hyödyntämään muiden oppijoiden avaamia materiaaleja avoimen oppimisen laatuksiteerejä soveltaen.
 - Korkeakoulut tarjoavat oppijoille tukea, opastusta ja ohjeita oppimistuotosten jakamisesta.
 - Korkeakoulut yhdessä avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaation kanssa lisäävät opettajien ymmärrystä tekijänoikeuksien asettamista ehdoista oppijoiden tuottamien materiaalien avoimelle jakamiselle.
- F. Korkeakoulut kannustavat opettajia jakamaan avoimesti oppijoille opetukseen ja arviointiin liittyviä aineistoja.
- G. Korkeakoulut suunnittelevat Digivisio 2030 -hankkeessa, miten omaan oppimiseen liittyvä tieto on oppijan hyödynnettävissä MyData-periaatteiden mukaisesti.

TAVOITE 3:

Avoin oppiminen on merkittävä osa korkeakoulu- ja tutkimusyhteisön yhteiskunnallista vuorovaikutusta.

Tavoitteen vaatimat toimenpiteet:

- A. Korkeakoulut lisäävät kaikille avointa opetusta.
 - Korkeakoulut selventävät ja julkisesti tiedottavat, miten voi osallistua kaikille avoimeen opetukseen.
 - Korkeakoulut kehittävät alustoja ja palveluita, jotka mahdollistavat opetuksen digitaalisen avaamisen.

- Korkeakoulut tekevät kansallisesti ja kansainvälisesti yhteistyötä kaikille avoimen opetuksen kehittämisessä ja toteuttamisessa.
- B. Korkeakoulut myöntävät alan standardien mukaisia avoimia osaamismerkkejä tai suoritusmerkintöjä avoimen oppimisen suorituksista.
- C. Organisaatiot toteuttavat yhteistyössä tiedeviestintää ja tiedekasvatusta Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan sekä Tieteellisten seurain valtuuskunnan suositusten mukaisesti.
- D. Korkeakoulut suunnittelevat oppimisen ja opettamisen datan jakamista avoimesti ja vastuullisen aineistohallinnan käytäntöjä noudattaen.
 - Korkeakoulut sopivat Digivisio 2030 -hankkeessa oppimisen ja opettamisen datan avaamisen hyvistä käytännöistä.
 - Korkeakoulut suunnittelevat Digivisio 2030 -hankkeessa oppimisen ja opettamisen datan avaamisen mahdollisia palveluita.
- E. Organisaatiot tekevät kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä avoimen oppimisen kehittämisessä ja tutkimisessa.

OPPIMATERIAALIEN AVOIMEN SAATAVUUDEN OSALINJAUS

MÄÄRITELMÄ

Kun toimenpiteissä puhutaan organisaatioista, tarkoitetaan ensisijaisesti korkeakouluja, mutta niitä voidaan soveltaa myös muissa avointa oppimista kehittävässä organisaatioissa.

Vuoteen 2030 mennessä:

TAVOITE 1:

Avoimia oppimateriaaleja hyödynnetään ja laaditaan laajasti korkeakouluasteella.

Tavoitteen edellyttämät toimenpiteet:

- A. Avoimista oppimateriaaleista tarjotaan koulutusta.
 - Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio laatii yhdessä organisaatioiden kanssa avoimen verkkokurssin, jonka suorittaminen antaa avoimien oppimateriaalien laatimiseen ja hyödyntämiseen sekä muuhun avoimeen oppimiseen tarpeelliset valmiudet.
 - Organisaatiot sisällyttävät kurssin opetus- ja tutkimushenkilöstönsä perehdytysmateriaaliin ja suosittelevat sen suorittamista koko henkilökunnalle.
 - Organisaatiot tarjoavat koulutusta avoimista oppimateriaaleista osana henkilöstökoulutusta ja varmistavat, että koulutuksen käymiseen on mahdollista käyttää työaika.
- B. Avointen oppimateriaalien tekemiseen ja hyödyntämiseen tarjotaan tukea.
 - Organisaatiot jakavat ja kehittävät yhteistyössä työkaluja ja käytäntöjä, joilla varmistetaan avointen oppimateriaalien löydettävyyttä, yhteentoimivuutta, uudelleenkäytettävyyttä ja jatkokehittettävyyttä.
 - Organisaatiot huolehtivat avointen oppimateriaalien tukipalveluiden resursoinnista.
 - Organisaatiot ohjeistavat ja kannustavat oppijoita ja opettajia hyödyntämään avoimia oppimateriaaleja oppimisessa, opetuksessa sekä uusien oppimateriaalien tekemisessä.
 - Organisaatiot laativat ja päivittävät avoimista oppimateriaaleista ohjeensa, jotka neuvovat ainakin:

- sopimuksista ja lisensseistä kansallisen suosituksen mukaisesti
 - avointen oppimateriaalien löytämisestä ja hyödyntämisestä
 - oppimateriaalien avaamisen työkaluista ja alustoista
 - tekoälyn käytöstä avointen oppimateriaalien hyödyntämisessä ja laatimisessa.
- C. Avointen oppimateriaalien löydettävyyden ja saavutettavuuden varmistetaan.
- Avoimien oppimateriaalien tekijöiden suositellaan kuvailevan laatimansa avoimet oppimateriaalit Avointen oppimateriaalien kirjastoon. Kuvailussa voi käyttää apuna kansallisia avointen oppimateriaalien laadun ja saavutettavuuden suosituksia.
 - Organisaatiot luovat Avointen oppimateriaalien kirjaston kanssa rajapintoja, joilla muihin varantoihin tallennettujen avointen oppimateriaalien kuvailutiedot tallentuvat myös Avointen oppimateriaalien kirjastoon.
 - Organisaatiot huolehtivat, että avointen oppimateriaalien tekijöillä on käytössään ohjeistuksia ja työkaluja sekä alustoja, joilla oppimateriaalien löydettävyyden ja saavutettavuuden voi varmistaa.

TAVOITE 2:

Korkeakouluasteella on riittävästi eri alojen laadukkaita ja oppimista palvelevia avoimia oppimateriaaleja.

Tavoitteen edellyttämät toimenpiteet:

- A. Avointen oppimateriaalien laatua kehitetään.
- Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio laatii organisaatioiden kanssa käytäntöjä avointen oppimateriaalien vertaisarviointiin kansallisten laatukriteerien avulla. Yhdessä Avointen oppimateriaalien kirjaston kanssa kehitetään teknisiä ratkaisuja vertaisarvioinnin mahdollistamiseksi.
 - Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio laatii organisaatioiden kanssa ohjeen avointen oppimateriaalien elinkaaren huomioimisesta.
 - Avoimiin oppimateriaaleihin suositellaan liitettävän oppimateriaalin sekä tekijän yksilöivät pysyvät tunnisteet.
 - Organisaatiot käyvät henkilöstön ja oppijoiden kanssa vuoropuhelua avoimien oppimateriaalien laadusta.

- Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatiossa toimii verkosto, jossa jaetaan hyviä käytäntöjä laadukkaiden avointen oppimateriaalien tuottamiseen ja edistetään niiden tunnettavuutta.
- B. Mahdollisuuksia meritoitua avoimista oppimateriaaleista kehitetään.
- Kansalliseen tutkimustietovarantoon kehitetään mahdollisuus tuoda tutkijoiden profiileihin avointen oppimateriaalien tietoja ja näihin liittyviä aktiviteetteja, kuten avointen oppimateriaalien vertaisarvioiminen.
 - Organisaatiot huomioivat avointen oppimateriaalien kehittämisen rekrytoinneissa, urakehityksessä, palkkauksessa ja työaikasunnittelussa.
- C. Avointen oppimateriaalien tekemiseen kannustetaan rahoituksen ja huomionosoitusten avulla.
- Tutkimusrahoittajat huomioivat tutkimustulosten pohjalta laadittavat avoimet oppimateriaalit myönteisesti rahoituspäätöksissä osana yhteiskunnallista vaikuttamista.
 - Organisaatioiden omissa sekä muiden organisaatioiden kanssa toteutettavissa hankkeissa kehitetään laadukkaita avoimia oppimateriaaleja.
 - Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio jatkaa avoimen oppimisen palkintojen jakamista sekä levittää tietoisuutta palkinnoista, ja organisaatiot huomioivat avoimen oppimisen edistämisen.

TAVOITE 3:

Suomi tunnetaan kansainvälisesti korkeakouluasteen avointen oppimateriaalien edelläkävijänä ja edistäjänä.

Tavoitteen edellyttämät toimenpiteet:

- A. Avointen oppimateriaalien käyttöä ja arvostusta edistetään kansainvälisesti.
- Suomalaiset avoimen oppimisen osaajat, organisaatiot sekä avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio osallistuvat kansainvälisiin verkostoihin ja yhteistyöhankkeisiin, joiden tavoitteena on edistää avointen oppimateriaalien kehittämistä ja hyödyntämistä.
 - Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio laatii yhteistyössä organisaatioiden kanssa ohjeistuksen kansainvälisinä yhteistyöhankkeina tehtyjen avointen oppimateriaalien julkaisemisesta.
 - Avointen oppimateriaalien kirjasto kehittää rajapintoja kansainvälisiin oppimateriaaliportaaleihin.

B. Avoimista oppimateriaaleista ja niihin liittyvistä palveluista ja hankkeista viestitään.

- Organisaatiot sekä avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio järjestävät kansallisia avoimen oppimisen tapahtumia ja kansainvälisiä avoimen oppimisen konferensseja.
- Suomalaiset avoimen oppimisen asiantuntijat laativat artikkeleita ja muita julkaisuja avoimista oppimateriaaleista.

C. Tutkimusta avoimista oppimateriaaleista edistetään.

- Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio yhdessä organisaatioiden kanssa luo avoimen oppimisen tutkijoiden verkoston.
- Suomeen perustetaan avoimen oppimisen professuuri tai jonkin suomalaisen avoimen tieteen professuurin alaan sisällytetään avoin oppiminen tutkimusaiheena.
- Suomalaiset avoimen oppimisen tutkijat kehittävät tutkimusmenetelmiä, joilla
 - eri maissa ja eri kielillä julkaistujen avointen oppimateriaalien käyttöä ja arvostusta voidaan arvioida tasavertaisesti
 - voidaan seurata oppimateriaalien avaamisen vaikutuksia korkeakouluoppimisen kustannuksiin
 - voidaan arvioida oppimateriaalien avaamisen suhdetta YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden (SDG) toteutumiseen.
- Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio yhdessä organisaatioiden kanssa laatii ohjeistuksen tutkimushankkeiden tulosten hyödyntämisestä avoimina oppimateriaaleina.

OPINNÄYTETÖIDEN AVOIMEN SAATAVUUDEN OSALINJAUS

STRATEGISET PERIAATTEET

Opinnäytetyön avoimen saatavuuden osalinjauksessa noudatetaan soveltuvin osin niitä strategisia periaatteita, jotka on määritelty toisaalta [Tutkimusjulkaisujen avoimen saatavuuden kansallisessa linjauksessa](#), toisaalta Oppimisen ja oppimateriaalien avoimuuden kansallisessa linjauksessa.

JOHDANTO

Avoimen tieteen ja tutkimuksen julistuksessa todetaan: ”Tutkimusyhteisössä vastuullinen avoimuus on osa tutkimuksen arkea läpi koko tutkimusprosessin, ja tutkimusorganisaatioissa on tätä tukevat arviointikäytännöt, kannustimet ja palvelut.” ([AVOTT 2020, 3](#)) Tämä koskee myös opinnäytetyöprosessia, ja tämä avoimuuden osalinjaus koskee kaikkia korkeakoulujen opinnäytetöitä (tutkintoon johtavat kandidaatintutkielmat, pro gradu -työt, syventävien opintojen opinnäytetyöt, AMK- ja YAMK-opinnäytetyöt, lisensiaatintyöt ja väitöskirjat).

Tutkimuksen avoimuudella mahdollistetaan tutkimustulosten laajempi käyttö tutkimusyhteisössä ja yhteiskunnassa, mikä lisää tutkitun tiedon vaikuttavuutta, sivistystä ja innovaatioita. Avoimuuden ja prosessin läpinäkyvyyden on tarkoitus myös tukea tutkimuksen laatua. Ammattikorkeakoulukontekstissa opinnäytetyö on asiantuntemusta edellyttävä ja osoittava tehtävä, jossa huomioidaan työelämän haasteiden näkökulmat, jolloin avoimuudesta voidaan katsoa olevan hyötyä erityisesti ammatillisesta näkökulmasta. Opinnäytetöiden avoimen saatavuuden osalinjaus on tehty palvelemaan näitä perustavoitteita opinnäytetöiden näkökulmasta.

Julkisessa oppilaitoksessa tehty opinnäytetyö on lähtökohtaisesti julkinen asiakirja ([Suomen perustuslaki 12.2 §](#); [Julkisuuslaki 1 §](#)). Opinnäytetyön julkisuus tarkoittaa, että työn metatiedot ovat esillä ja opinnäytetyö on suoraan tai pyydettyäessä saatavilla. Tekijänoikeus ei Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden vuonna 2019 antaman päätöksen mukaan rajoita tiedon antamista julkisesta asiakirjasta, eikä tekijän lupaa toimittamiseen tarvita (Dnro 01976/17/1203).

Kaikki opinnäytetyöt ovat julkisia, mutta julkisuuden lisäksi tarvitaan toimia ja osaamista avoimuuden edistämiseksi julkaisemisen ja oppimisen näkökulmista. Avoimuus on tieteen ja tutkimuksen perusarvo sekä osa vastuullista tutkimus- ja opetustoimintaa

ja oppimista. Välittömän avoimen saatavuuden tavoitteena on osaltaan nostaa tieteen ja tutkimuksen tasoa sekä lisätä niiden yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja näkyvyyttä ([AVOTT 2019, 2](#)).

Opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeen (Dnro 3/500/2004) mukaan yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tulee huolehtia, että opinnäytetöihin ei sisällytetä salassa pidettävää aineistoa ja että opinnäytetyöt ovat julkisia heti hyväksymisen jälkeen. Jos opinnäytetyön tutkimusaineistoon sisältyy salassa pidettävää materiaalia, se on sijoitettava tausta- tai liitännäisaineistoon, ei julkiseen opinnäytetöihin. Julkisuuslaki määrittelee, mitä tietoja tulee pitää salaisena. ([24 §](#)). Maanpuolustuskorkeakoululla ja Poliisiammattikorkeakoululla on tarvittaessa mahdollisuus poiketa opinnäytetyön julkisuusvaatimuksesta turvaluokitukseen vedoten.

Opinnäytetyön avoimuus tarkoittaa työn avaamista siten, että se on verkossa maksutta saatavilla. Joidenkin oppiaineiden opinnäytetöissä voi olla myös osia, kuten tapahtumia tai taiteellisia töitä, joita ei voida avata. Käytännössä opinnäytetystä voidaan avata lähinnä arkistointikelpoinen osa.

Avoimuus ja avoimuuden aste ovat opinnäytteen tekijän valittavissa, mutta organisaation ja ohjaajan on varmistettava, että jokaisella opinnäytetyön tekijällä on mahdollisuus avoimuuteen sekä avoimuuden asteen määrittämiseen, muun muassa tarjoamalla tekijälle avoimuuden mahdollistava infrastruktuuri ja opastus.

Opinnäytetyöt eivät ole lähtökohtaisesti julkaisuja, mutta väitöskirjat ovat myös tutkimusjulkaisuja. Samoin opinnäytetöihin sisältyvät artikkelit ovat julkaisuja, joihin sovelletaan Tutkimusjulkaisujen avoimen saatavuuden linjausta. Opinnäytetyöt tarjotaan yleensä avoimesti saataville julkaisuarkistossa (esim. [Theseus](#), organisaation julkaisuarkisto).

Opinnäytetyön vastuullinen avaaminen

Korkeakoulujen tehtäviin kuuluu tarjota opinnäytetyön ohjaajille ja tekijöille tukea ja opastusta opinnäytetöiden vastuulliseen avaamiseen. Olennaisena osana tukeen ja opastukseen kuuluu ohjeistaa, mitä lakeja (muun muassa [tietosuoja-asetus](#), [tekijänoikeuslaki](#)) ja hyvän tieteellisen käytännön periaatteita opinnäytetöitä julkistettaessa ja mahdollisesti avattaessa pitää noudattaa. Ohjeistuksessa on hyvä neuvoa esimerkiksi, että opinnäytetöitä julkistettaessa ja avattaessa on kunnioitettava mahdollisten kolmansien osapuolien tekijänoikeuksia esimerkiksi käytettyjen kuvien osalta ja että tutkimuskohteiden yksityisyydensuojaa on kunnioitettava.

Korkeakoulujen tulee varmistaa, että opinnäytetyön ohjaajilla ja tekijöillä on tarpeeksi tukea ja ohjeistusta kaikkia opinnäytetöitä koskevien saavutettavuusvaatimusten täyttämiseen. Digitaalisen

saavutettavuuden vähimmäisvaatimukset määritellään Laissa digitaalisten palveluiden tarjoamisesta, ja lisäksi opinnäytetöiden saavutettavuutta edellyttää Oppimisen ja oppimateriaalien avoimuuden kansallisen linjauksen kolmas periaate. Tarvittavaan tukeen sisältyvät esimerkiksi mallipohjat saavutettavien opinnäytetöiden tekemiseen.

Korkeakoulujen olisi syytä tarjota myös tukea ja ohjeistusta sopivan lisenssin valintaan, jos tekijä päättää avata opinnäytetyönsä. Avaamisessa tulee pääsääntöisesti hyödyntää Creative Commons eli CC-lisenssejä (ks. määritelmät), koska laajalti levinneinä ne kertovat lukijalle ymmärrettävästi, miten hän saa opinnäytetyötä hyödyntää. Opinnäytetyön metatietojen avaamisessa kannattaa yleensä hyödyntää CC0-lisenssiä, joka mahdollistaa metatietojen vaivattoman jakamisen järjestelmästä toiseen.

Opinnäytetyön ohjaajan vastuulla on ohjata tekijää vastuulliseen avaamiseen liittyvissä kysymyksissä korkeakoulun ohjeistusten ja tuen avulla. Opinnäytetyön tekijän vastuulla on viime kädessä noudattaa annettuja ohjeita.

Opinnäytetyön avaamisesta meritoituminen ja muut hyödyt

Avoimesti saatavilla oleva opinnäytetyö tavoittaa suuremman yleisön, ja avoimuus lisää työn vaikuttavuutta, kun muut opiskelijat ja tutkijat voivat hyödyntää jo tehtyä työtä. Avoimen tieteen ansioita, kuten aineistojen, menetelmien ja julkaisujen avaamista, pitäisi huomioida monipuolisemmin arvioinnissa, ja kansallisissa ja kansainvälisissä suosituksissa pyritäänkin vähentämään viitausmäärien painoarvoa erilaisissa arvioinneissa. (AVOTT 2020b, 7, UNESCO 2021, 29; CoARA 2023, 5.)

Avoin opinnäytetyö löytää lukijansa myös tiede- ja tutkimusyhteisön ulkopuolella, ja avointa opinnäytetyötä voi käyttää käyntikorttina ja osaamisen näyttönä työuran alussa. Niin yritykset kuin asiantuntijaorganisaatiotkin voivat hyödyntää tuloksia käytännön ratkaisuihin ja kehittämistyössä. Koska yhteiskunnallinen vaikuttavuus on tärkeä osa akateemista meritoitumisjärjestelmää, opinnäytetyön jatkokäyttö tutkimusmaailman ulkopuolella hyödyttää myös sen laatijaa. Korkeakoulun näkökulmasta avoimet opinnäytetyöt kertovat koulutuksen tuottamasta osaamisesta sekä toiminnan vaikuttavuudesta ja laadusta (ks. esim. Tolonen, Pudas & Marjamaa 2021).

Opinnäytetyön avaaminen ja sen avoimuuden aste on aina opinnäytetyön tekijän valinta, jossa hän ottaa huomioon myös mahdollisen yhteistyökumppanin ja lainsäädännön. Näin ollen opinnäytetyön ohjaaja ei suoraan meritoidu opinnäytetyön avaamisesta.

TAVOITE:

Kaikki hyväksytyt opinnäytetyöt ovat avoimesti saatavilla.

Toteutuminen

Korkeakoulut arvioivat tämänhetkisen tilanteen omien opinnäytetöidensä osalta. Korkeakoulut suosittavat, tukevat ja mahdollistavat omassa toimintaympäristössään opinnäytetöiden avoimuuden.

Seuranta

Korkeakoulut seuraavat avoimen julkaisutoiminnan kehittymistä omien opinnäytetöidensä osalta. Tavoite huomioidaan avoimen tieteen ja tutkimuksen seurannassa.

Tavoitteen edellyttämät toimenpiteet

- A. Kaikilla opinnäytetyön tekijöillä on tasavertainen mahdollisuus julkaista opinnäytetyönsä avoimesti riippumatta esimerkiksi arvosanasta, tutkimusalasta, rahoituspohjasta tai uravaiheesta.
- B. Korkeakoulut tarjoavat opinnäytetöiden ohjaajille ja tekijöille tukea ja opastusta opinnäytetöiden vastuulliseen avaamiseen. Opinnäytetyön ohjaajilla ja tekijöillä on tarvittava osaaminen opinnäytetöiden vastuulliseen avaamiseen.
- C. Korkeakoulut suosittelevat opinnäytetöiden arkistointikelpoisen osan Creative Commons -lisensointia tekijänoikeudet huomioiden. Alakohtaisesti voidaan käyttää myös muita avoimia lisenssejä, esimerkiksi avointen lähdekoodien lisenssit.
 - Korkeakoulut laativat opinnäytetöiden ohjaajille ja tekijöille ohjeistuksen opinnäytetöiden vastuulliseen avaamiseen.
 - Organisaatiot tarjoavat opinnäytetyön ohjaajalle ja tekijälle tukea sopivan avoimen lisenssin valinnassa. Kolmansien osapuolten oikeuksiin on kiinnitettävä huomiota lisensoinnissa.
- D. Opinnäytetöiden metatiedot, poisluettuna tiivistelmät, julkaistaan avoimesti CC0-lisenssillä.
 - Organisaatiot tarjoavat tukea ja opastusta metatiedon tuottamiseen.
- E. Korkeakoulu tarjoaa opinnäytetöihin sopimusmallipohjan yhteistyöhön yritysten ja muiden organisaatioiden (kuten tutkimuslaitosten) kanssa. Sopimusmallin osana määritellään avoimuuden ehdot.

- F. Korkeakoulu tarjoaa opinnäytetöihin sopimusmallipohjan yhteistekijyyttä varten, minkä avulla määritellään avoimuuden ehdot.
- G. Korkeakoulu tukee ja kouluttaa opinnäytetyön ohjaajaa ja tekijää aineistohallinnassa. Opinnäytetyön tekijä laatii aineistohallintasuunnitelman opinnäytetyön tason vaatimassa laajuudessa, jos opinnäytteessä käsitellään tutkimusaineistoa.
- Sekä ohjaaja että opinnäytetyön tekijä hallitsevat ja osaavat soveltaa FAIR-periaatteita. Organisaatio tarjoaa niiden hallintaan tukea esim. ohjeiden muodossa. Jos opinnäytetöihin sisältyviä tutkimusaineistoja avataan, niiden osalta menetellään Tutkimusaineistojen ja -menetelmien avoimen saatavuuden linjauksen mukaisesti.
- H. Saavutettavuusvaatimukset koskevat kaikkia opinnäytetöitä. Korkeakoulut tarjoavat opinnäytetöiden tekijälle saavutettavan mallipohjan tekstimateriaalille sekä ohjeet ja tukea sen käyttöön. Myös muihin opinnäytetyömuotoihin tarjotaan tukea, jotta tekijä pystyy tekemään niistä saavutettavia.
- I. Opinnäytetöihin sisältyvien artikkeleiden osalta menetellään Lehti- ja konferenssiartikkeleiden avoimen saatavuuden osalinjauksen mukaisesti.
- Korkeakoulut tarjoavat tukea ja mallipohjia opinnäytetöihin sisällytettävien artikkeleiden uudelleenjulkaisulupien hankintaan.
 - Artikkelioinnäytetöissä viivästetyn julkaisemisen (embargo) käyttämistä tulee välttää.
 - Tekijöiden tietoisuutta saalistajakustantajista ja niiden toimintatavoista lisätään.
- J. Korkeakoulut pyrkivät kattamaan kohtuulliset opinnäytetöiden avoimen julkaisemisen kustannukset (esim. kirjoittajamaksut, Teosto-maksut).
- Opinnäytetöiden tekijöitä informoidaan kirjoittajamaksuttomista artikkelien avoimista julkaisukanavista.
- K. Korkeakoulut tarjoavat julkaisuarkiston opinnäytetöiden avoimelle julkaisemiselle (esim. organisaation oma julkaisuarkisto, Theseus).
- L. Portfolioihin ja aiempia oppimistuotoksia sisältäviin opinnäytetöihin voidaan soveltaa Oppimisen avoimuuden linjausta. Aiempi osaaminen tai opinnäytetyö tunnustetaan ja tunnustetaan tarvittaessa.

OPINNÄYTETÖIDEN AVOIMEN SAATAVUUDEN OSALINJAUKSEN LÄHTEET

Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio, Tieteellisten seurain valtuuskunta (2019). Tutkimusjulkaisujen avoin saatavuus. Tutkimusyhteisön kansallinen linjaus ja toimenpideohjelma 2020 - 2025 (1). Vastuullisen tieteen julkaisusarja 1:2019. Helsinki: Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta. URL: <https://doi.org/10.23847/isbn.9789525995329> (Linkki tarkastettu 17.5.2024.) CC BY.

Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio, Tieteellisten seurain valtuuskunta (2020). Avoimen tieteen ja tutkimuksen julistus 2020–2025. Vastuullisen tieteen julkaisusarja 1:2020. Helsinki: Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta. URL: <https://doi.org/10.23847/isbn.9789525995213> (Linkki tarkastettu 17.5.2024.) CC BY.

Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio, Tieteellisten seurain valtuuskunta (2020b). Tutkijanarvioinnin hyvät käytännöt. Vastuullisen tutkijanarvioinnin suositus. Vastuullisen tieteen julkaisusarja 5:2020. Helsinki: Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta. URL: <https://doi.org/10.23847/isbn.9789525995268> (Linkki tarkastettu 17.5.2024.) CC BY.

Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio, Tieteellisten seurain valtuuskunta (2020c). Ohje tekijänoikeuksiin liittyvästä avoimesta lisensoinnista tutkijoille ja tieteellisille kustantajille. Vastuullisen tieteen julkaisusarja 11:2020. Helsinki: Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta. URL: <https://doi.org/10.23847/isbn.9789525995350> (Linkki tarkastettu 17.5.2024.) CC BY

Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio, Tieteellisten seurain valtuuskunta (2021). Oppimisen avoimuuden suosituksia 2021. Helsinki: Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta. Vastuullisen tieteen julkaisusarja 8:2021. URL: <https://doi.org/10.23847/tsv.8> (Linkki tarkastettu 17.5.2024.) CC BY.

Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio, Tieteellisten seurain valtuuskunta (2022). Avoimen tieteen suositus sekä tarkistuslista tutkimusorganisaatioiden ja yritysten yhteistyössä tehtävään tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan. Vastuullisen tieteen julkaisusarja 4:2022. Helsinki: Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta. URL: <https://doi.org/10.23847/tsv.229> (Linkki tarkastettu 15.8.2023.) CC BY

Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio, Tieteellisten seurain valtuuskunta (2023). Tutkimusaineistojen ja -menetelmien avoimuus. Korkeakoulu- ja tutkimusyhteisön kansallinen linjaus ja toimenpideohjelma 2021–2025: Osalinjaukset 1 (Tutkimusdatan avoin saatavuus) ja 2 (Tutkimusmenetelmien ja -infrastruktuurien avoin saatavuus). Vastuullisen tieteen julkaisusarja 2:2023. Helsinki: Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta. URL: <https://doi.org/10.23847/tsv.667> (Linkki tarkastettu 17.5.2024.) CC BY.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Innovaatiotoiminta [verkkojulkaisu]. ISSN=1797-4380. 2018, 16. Yritysten ja tutkimusorganisaatioiden välinen yhteistyö. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 17.5.2024]. Saantitapa: https://www.stat.fi/til/inn/2018/inn_2018_2020-04-23_kat_016_fi.html.

Tolonen, Tiina; Pudas, Annamari; Marjamaa, Minna (2021): "Opinnäytetyö avoimesti verkossa – käytänteitä, mahdollisuuksia ja uhkia". Kreodi 1/2021, Avoin toimintakulttuuri. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202102195481> (Linkki tarkastettu 17.5.2024.)

SANASTO

Avoim oppiminen

Oppimisen avaamisella tai avoimella oppimisella (Open Education) tarkoitetaan oppimaan pääsyn ja osallistumisen laajentamista suuremmille yleisöille ja kohderyhmille madaltamalla oppimisen esteitä ja lisäämällä sen saavutettavuutta, esteettömyyttä, tarjontaa ja oppijakeskeisyyttä. Se monipuolistaa opetuksen, oppimisen, tiedon luomisen, yhteiskehittämisen ja jakamisen mahdollisuuksia sekä yhdistää muodollisen ja vapaamuotoisen oppimisen reittejä.

Vaikka avoin oppiminen tapahtuu usein digitaalista teknologiaa hyödyntäen, avoin oppiminen ei ole sama asia kuin digitaalisuutta hyödyntävä oppiminen tai opetuksen tai oppimateriaalien digitalisoiminen.

Avoimet oppimis- ja opetuskäytännöt

Avoimilla oppimis- ja opetuskäytännöillä (Open Educational Practices) tarkoitetaan käytänteitä, joilla oppimisesta ja opetuksesta tehdään läpinäkyvää, jaettavaa ja jatkojalostettavaa.

Tällaisia käytänteitä ovat esimerkiksi:

- vertaisoppiminen ja opetuksen kehittäminen opiskelijoiden, tutkijoiden ja opetushenkilökunnan ja muun yhteiskunnan välillä
- opiskelijoiden osallistaminen oppimispolkujensa suunnitteluun ml. oppilaitoksen ulkopuolella hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
- opetustarjonnan avaaminen laajalle yleisölle (esim. MOOC-kurssit)
- opetuksen suunnitteluun ja järjestämiseen liittyvien aineistojen jakaminen ja jatkohyödyntäminen (esim. opetussuunnitelmat, arviointimenetelmät, ohjeistukset, kokemukset opettamisen toteutuksesta ja oppimisesta)
- avointen oppimateriaalien käyttö, jatkokehitys ja yhteiskehittäminen (esim. videot, podcastit, kirjalliset materiaalit).

Avoim oppimateriaali

Avoimilla oppimateriaaleilla (Open Educational Resources) tarkoitetaan minkä tahansa muotoisia ja millä tahansa välineellä käytettäviä, opetus- ja oppimistarkoitukseen osittain suunniteltuja materiaaleja tai informaatiota, jotka on

- vapautettu yleiseen käyttöön (Public Domain) tai

- jaettu avoimella lisenssillä, joka antaa muille kuin tekijälle oikeuden maksuttomaan pääsyyn, uudelleenkäyttöön, uudelleen soveltamiseen, muokkaukseen ja edelleen jakamiseen.¹

Vaikka tutkimusjulkaisuja voidaan käyttää oppimateriaaleina etenkin ylemmillä koulutustasoilla ja vaikka siten tutkimusjulkaisujen avoimuus tekee näistä avoimia oppimateriaaleinakin, tämä linjaus koskee ennen kaikkea sellaisia oppimateriaaleja, jotka eivät ole ensisijaisesti tutkimusjulkaisuja. Lisäksi linjauksessa yhdeksi avoimeksi oppimateriaaliksi katsotaan pedagogisesti mielekäs ja oppimisessa hyödynnettävissä oleva kokonaisuus.

Suomalainen korkeakoulu- ja tutkimusyhteisö

Suomalaiseen korkeakoulu- ja tutkimusyhteisöön kuuluvat:

- yksittäiset suomalaiset ja ulkomaiset tutkijat, opettajat ja tohtorikoulutettavat, jotka ovat affilioituneet suomalaisiin tutkimusorganisaatioihin, sekä apurahatutkijat, jotka ovat affilioituneet suomalaisiin tutkimusorganisaatioihin tai joiden työtä rahoittaa suomalainen tutkimusrahoittaja
- suomalaiset tutkimusorganisaatiot, kuten Suomen laeissa ja asetuksissa määritellyt yliopistot, ammattikorkeakoulut ja tutkimuslaitokset, tutkimusryhmineen ja yksittäisine opettajineen ja tutkijoineen sekä opetuksen ja tutkimuksen tukihenkilöineen
- suomalaisissa yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa toimivat opiskelijat
- suomalaiset tutkimusrahoittajat, jotka ovat erikoistuneet rahoittamaan tieteellistä tutkimusta, kuten Suomen Akatemia, Business Finland ja lukuisat yksityiset säätiöt ja rahastot
- suomalaiset avoimen tieteen infrastruktuuria kehittävät palveluntuottajat, muun muassa CSC
- suomalaiset tieteelliset seurat
- suomalaiset tieteelliset akatemit ja neuvottelukunnat
- suomalaiset tieteelliset kirjastot ja arkistot
- suomalaiset tieteelliset kustantajat.

¹ Avointen oppimateriaalien määritelmä seuraa UNESCO:n 2019 oppimateriaalisuosituksessa annettua avointen oppimateriaalien määritelmää muuten, mutta siitä on poistettu maininta tutkimusmateriaaleista, joita käsitellään Tutkimusaineistojen ja -menetelmien avoimen saatavuuden linjauksessa.

Oppijat

Oppijalla tarkoitetaan tässä linjauksessa henkilöä, joka osallistuu suomalaisen korkeakoulun järjestämään koulutukseen tai on eri tavoin hakeutumassa tai hakeutunut siihen elämän eri vaiheissa tai muutoin hyödyntää suomalaisten korkeakoulujen tarjoamia oppimismahdollisuuksia. Oppijoihin sisältyvät suomalaisten korkeakoulujen tutkinto-opiskelijat, mutta oppija ei välttämättä ole tutkinto-opiskelija.

Avoin lisenssi

Valmiiksi muotoiltu käyttöluupa, jonka käyttöehtojen noudattaminen on edellytyksenä materiaalin käytölle. Avoimesti julkaistut materiaalit ovat kaikkien luettavissa. Jos materiaalia haluaa käyttää julkisesti, tulee noudattaa lisenssin ehtoja. Teoksen jatkokäyttäjä voi siis noudattaa avoimen lisenssin ehtoja, joihin kuuluu esim. tekijän ja lähteen mainitseminen tekijän muotoilemalla tavalla. Jatkokäyttäjä saa lisenssin ehtoja noudattamalla lisenssin myöntämät oikeudet, kuten jatkolevitys- ja muunteluoikeudet. (AVOTT 2020c, 2.)

Saatavuus

Saatavuus tarkoittaa esim. julkisen asiakirjan tietojen saatavuutta, eli asiakirjan tiedot ovat hyödynnettävissä haluttuna aikana ja vaaditulla tavalla. Saatavilla oleva asiakirja voi olla esimerkiksi avoimesti saatavilla tai pyydettyäessä saatavilla.

Avoin saatavuus

Julkaisu on internetin kautta kokonaisuudessaan ilmaiseksi ja esteettömästi luettavissa, tulostettavissa ja kopioitavissa vähintään ei-kaupalliseen käyttöön. (AVOTT, 2019, 12.)

Saavutettavuus

Digitaalinen saavutettavuus tarkoittaa yhdenvertaisuuden ja osallisuuden tukemista, eli "mahdollisimman moni ihminen voi käyttää verkkopalveluita mahdollisimman helposti, ja palveluiden suunnittelussa sekä toteutuksessa saavutettavuus otetaan huomioon" (AVOTT 2021, 9). Julkiset asiakirjat, esimerkiksi opinäytetyöt, ovat saavutettavia. Saavutettavuuteen liittyvät hyvä tekninen toteutus, helppokäyttöisyys ja sisällön ymmärrettävyys (AVOTT 2021, 9–10). Saavutettavuusvaatimus pohjautuu lakiin digitaalisten palveluiden tarjoamisesta (306/2019) ja Euroopan parlamentin esteettömyysdirektiiviin (European Accessibility Act, 2019/882), joka toteuttaa omalta osaltaan YK:n yleissopimusta vammaisten henkilöiden oikeuksista. Saavutettavuudesta on hyötyä suurelle osalle materiaalin tai palvelun käyttäjistä.

Creative Commons

Maailman yleisin avoin lisenssijärjestelmä, luotiin vuonna 2001. Se on suosituslisenssi avoimille aineistoille useissa maissa. Creative Commons -lisenssit on suunniteltu helppokäyttöisiksi ja helposti ymmärrettäviksi. Aineiston tekijä päättää itse lisenssistä omien tavoitteidensa mukaisesti. Lähtökohtaisesti CC-lisenssi sisältää maailmanlaajuisen peruuttamattoman oikeuden jatkolevittää aineistoa. Valitsemalla sopivat lisäehdot neljän eri ehdon joukosta tekijä voi rajoittaa näitä oikeuksia sopivaksi katsomallaan tavalla. CC-lisenssiin ei voi koskaan liittää mitään muita ylimääräisiä rajoitteita tai ehtoja. CC-lisenssien ehdot ovat:

- Nimeä (BY, ByAttribution): Tekijän nimi, lisenssi ja alkuperäinen julkaisupaikka on mainittava.
- JaaSamoin (SA, ShareAlike): Tehdyt muutokset on julkaistava samalla lisenssillä.
- EiMuutoksia (CC ND, NoDerivatives): Lisenssi ei sisällä oikeutta teoksen muunteluun.
- EiKaupallinen (NC, NonCommercial): Lisenssi ei kata kaupallisia käyttötilanteita, eli käyttöä, joka on "pääasiassa tarkoitettu kaupallisen hyödyn tai rahallisen korvauksen tavoitteluun".

Käyttämällä lisenssivaihtoehtoa CC0 tekijä ilmoittaa luopuvansa kaikista oikeuksistaan, josta lain mukaa voi luopua. CC0 sallii materiaalin kopioinnin, muokkaamisen, levittämisen ja esittämisen missä tahansa välineessä tai muodossa ilman ehtoja. (AVOTT 2020c, 2.)

Avoimen oppimisen osaamisvaatimukset

Avoimen oppimisen osaamisvaatimusten kansallisessa suosituksessa määritellään, mitä tietoja ja taitoja avoimen oppimisen osaajan pitäisi hallita. Osaamisvaatimukset muodostavat kolmiportaisen, kumuloituvan asteikon:

- avoimien oppimateriaalien hyödyntäjä ymmärtää avoimen oppimisen peruskäsitteet ja osaa sijoittaa ne laajempaan avoimen tieteen ja tutkimuksen kenttään, ymmärtää, millaisia oikeuksia ja velvollisuuksia tekijänoikeuslaki materiaalien hyödyntäjälle antaa ja asettaa, osaa löytää ja hyödyntää avoimia oppimateriaaleja ja muita materiaaleja omassa opetuksessaan tekijänoikeuksia ja lisenssiehtoja noudattaen sekä osaa arvioida avoimien oppimateriaalien laatua,

- avoimien oppimateriaalien laatija ymmärtää, millaisia oikeuksia ja velvollisuuksia tekijänoikeuslaki oppimateriaalien laatijalle antaa ja asettaa, osaa laatia, julkaista ja kuvailla avoimia oppimateriaaleja, ymmärtää avoimiin oppimateriaaleihin liittyviä tietosuoja- ja tietoturvakysymyksiä sekä osaa osoittaa ansionsa avointen oppimateriaalien laatimisessa,
- avoimen oppimisen vaikuttaja tuntee avoimia oppimis- ja opetuskäytäntöjä, tietää, miten avoimia oppimateriaaleja ja avoimia verkkokursseja yhteiskehitetään, sekä tunnistaa avoimen oppimisen verkostoitumis- ja ansioitumiskäytäntöjä.

Opetuksen suunnitteluun ja järjestämiseen liittyvän osaamisen jakaminen

Opetuksen järjestäjillä on monenlaista osaamista opetuksen suunnittelusta ja järjestämisestä. Osa voi olla kirjalliseen asuun tuotua eksplisiittistä tietoa, kuten erilaisia suunnitelmia opetettavan opintojakson kulusta tai käytettävistä menetelmistä. Osa taas voi olla implisiittisempää osaamista, esimerkiksi kokemuksia opetuksen toteuttamisesta. Tätä osaamistaan voi jakaa toisille monella tavalla, parhaimmillaan myös organisaatorajojen yli. Kirjallisia tai muita materiaaleja voi suoraan jakaa toisille opetuksen järjestäjille, kun taas implisiittisempää osaamista voi jakaa esimerkiksi esitelmätilaisuuksissa tai epämuodollisena vertaisohjaamisena ja mentoroimisena.

Osaamisen tunnustaminen

Osaamisen tunnustamisella tarkoitetaan toimenpidettä, jossa oppijan osaaminen, joka vastaa suoritettavan tutkinnon perusteita, suoritettavan koulutuksen perusteita tai tutkintovaatimuksia, mutta on hankittu ja osoitettu toisessa yhteydessä sekä todennettu, sisällytetään osaksi tutkintoa. Osaamisen tunnustamista edeltää yleensä osaamisen tunnistaminen, jossa koulutustoimija selvittää oppijan esittämien asiakirjojen ja muiden mahdollisten selvitysten perusteella hänen osaamisensa sekä muut lähtökohtansa suhteessa vaatimuksiin ja tavoitteisiin. Osaamisen tunnistaminen ja osaamisen tunnustaminen muodostavat yhdessä vastaavan toimenpiteen kuin opintosuorituksen hyväksilukeminen, mutta tunnistettava ja tunnustettava osaaminen voi olla muutakin kuin opintosuorituksia.

Avoimen oppimisen suunnitteluun ja toteutukseen osallistaminen

Oppijoita voi osallistaa avoimen oppimisen suunnitteluun ja toteutukseen monella tasolla. Yksittäinen oppija voi ensinnäkin suunnitella omaa avointa oppimistaan räätälöimällä itselleen koulutuksen erilaisista opintojaksoista. Lisäksi oppijoita voi

yleisemmin osallistaa erilaisten avoimessa oppimisessa hyödynnettävien opintojaksojen suunnitteluun esimerkiksi kyselyiden tai työpajojen avulla. Myös opintojaksojen kehittäminen oppijoilta saadun palautteen avulla on avoimen oppimiseen suunnitteluun ja toteutukseen osallistamista.

Oppimistuotos

Oppimistuotos on oppimisen tuloksena syntynyt materiaali, esimerkiksi blogikirjoitus, video tai raportti.

Opetukseen ja arviointiin liittyvien aineistojen jakaminen

Opetukseen ja arviointiin liittyvien aineistojen jakamisella tarkoitetaan esimerkiksi opetussuunnitelmien, arviointimenetelmien sekä opettamisen toteutukseen ja oppimiseen liittyvien ohjeistusten ja kokemusten avointa jakamista.

MyData

MyDatalla (omadatalla) tarkoitetaan ihmiskeskeistä lähestymistapaa henkilöön liittyvän tiedon hallintaan. MyDatalla tavoitellaan sitä, että henkilö itse voi jatkokäyttää ja hallinnoida omia henkilöä koskevien tietojensa (jatko)käyttöä yhteentoimivalla, koneluettavalla ja selkeällä tavalla. MyDatalla voidaan tarkoittaa myös henkilötietojen osajoukkoa, jossa edellä mainitut ominaisuudet toteutuvat.

MyDatan periaatteet ovat ihmiskeskeinen henkilötiedon hallinta, yksilö ”integraatiopisteenä” – eli tiedonliikkumisen mahdollistajana – yksilön voimaannuttaminen, tiedon siirrettävyys, läpinäkyvyys ja vastuullisuus sekä yhteentoimivuus. Näiden MyData-julistuksessa aukikirjoitettujen periaatteiden avulla voidaan tarkastella MyDatan toteutumisastetta.

Kaikille avoin opetus

Opetus muodostaa avoimuuden kannalta jatkumon, jossa toisessa ääripäässä on kaikille avoimesti ja maksutta tarjolla oleva opetus, toisessa taas vain rajatulle ryhmälle (esimerkiksi tutkinto-opiskelijoille) tarkoitettu opetus. Käytännössä eri opetustilanteiden luokittelu jompaankumpaan ääripäähän tai niiden väliin voi olla vaikeaa: muuten avoimessa opetuksessa saatetaan resurssien vuoksi joutua rajaamaan esimerkiksi suoritusmerkintöjen antamista, kun taas esimerkiksi ensisijaisesti tutkinto-opiskelijoille tarkoitettujen opetuksen seuraaminen saattaa olla muillekin mahdollista.

Tässä linjauksessa määritellään kaikille avoimeen opetukseen kuuluvaksi kaikki opetus, joka on laajasti saatavilla ja johon kuka tahansa voi osallistua maksutta. Oppimissuorituksen myöntäminen kaikille avoimesta opetuksesta voi olla maksullista. Kaikille avoin opetus voi tapahtua lähiopetuksena, etäopetuksena tai hybridinä, esimerkiksi erilaisten avointen verkkokurssien avulla.

Avoimet osaamismerkkit

Avoimia osaamismerkkejä (Open Badge) luodaan ja myönnetään osaamisen, taitojen ja saavutusten tunnistamiseen ja tunnustamiseen. Avoimet osaamismerkkit liittyvät usein epävirallisen oppimisen näkyväksi tekemiseen. Avoimilla osaamismerkeillä pyritään tunnistamaan ja tunnustamaan esimerkiksi se, mitä opimme töissä, harrastuksissa tai erilaisissa luottamustehtävissä. Merkit nähdään keinona tukea elinikäistä oppimista sekä työllistymistä ja niillä pyritään ehkäisemään sosiaalista syrjäytymistä.

Avointen osaamismerkkien alkuperäinen ajatus ei ole pelkästään epävirallisen oppimisen näkyväksi tekeminen, vaan myös se, että parempaan osaamiseen tunnistamiseen päästään, kun organisaatioiden lisäksi myös henkilöt ja yhteisöt voivat tunnistaa ja tunnustaa omaa tai toistensa osaamista, taitoja ja saavutuksia.

Teknisestä näkökulmasta avoin osaamismerkki on kuva, joka sisältää metadataa. Metadata kertoo, kuka on myöntänyt merkin kenelle, mitä merkki tunnistaa ja tunnustaa ja millä kriteereillä. Metadata noudattaa Open Badge -standardia, jonka pohjalta voidaan tarkistaa, onko merkki aito ja onko se voimassa.

Oppimisanalytiikka

Oppimisanalytiikalla tarkoitetaan oppijasta ja oppimisprosessista kertyvien tietojen keräämistä, mittaamista, analysointia ja raportointia tarkoituksena ymmärtää sekä kehittää oppimista ja oppimisympäristöjä. Oppimisanalytiikka kerää, mittaa, analysoi ja raportoi opiskelusta kertyvää dataa, tekniset toiminnallisuudet on sisäänrakennettu uusimpiin oppimisalustoihin. Oppimisanalytiikka perustuu opiskelijan digitaalisiin jälkiin, joita hän opiskelunsa aikana jättää käytettyihin järjestelmiin.

Oppimisen ja opettamisen data

Oppimisen ja opettamisen datalla tarkoitetaan eri alustoihin oppimisen ja opetuksen prosessissa kertyvää tietoa.

ERITYISESTI OPINNÄYTETÖITÄ KOSKEVAT MÄÄRITELMÄT

Aineistonhallintasuunnitelma (DMP, Data Management Plan)

Virallinen ja dynaaminen asiakirja, jossa määritellään, miten resursseja hallinnoidaan opinnäytetyön elinkaaren ajan. Suunnitelma kattaa esimerkiksi aineistot, analyysivaiheet (esim. protokollat, algoritmit, menettelyt), laitteet ja työkalut (esim. laboratoriolaitteita ja valmistajia, reagensseja, infrastruktuuria ja ohjelmistoja koskevat tiedot), muun asianmukaisen dokumentaation, versioinnin, säilytyksen, palvelut ja sopimusehdot sekä tutkimusaineistojen, -menetelmien ja -infrastruktuurien avoimen kehittämisen ja jakamisen. (AVOTT 2023, 34.)

Arkistointikelpoisuus

Opinnäytetyön arkistointikelpoiseen osaan kuuluu opinnäytetyöstä kaikki se, missä julkaisumuoto tai formaatti mahdollistaa pitkäaikaissäilytyksen. Joidenkin oppiaineiden opinnäytetöissä voi olla myös osia, kuten tapahtumia tai taiteellisia töitä, joita ei voida arkistoida.

Avaaminen

Opinnäytetyön avaaminen tarkoittaa, että opinnäytetyön arkistointikelpoinen osa asetetaan maksutta saataville verkkoon. Opinnäytetyön julkaisu taas tarkoittaa, että työn metatiedot ovat esillä ja opinnäytetyö on suoraan tai pyydettäessä saatavilla. Julkinen opinnäytetyö ei siis välttämättä ole avoin.

Embargo eli viivästetty avoimuus

Opinnäyte on aluksi rajoitetun pääsyn kokoelmassa, mutta julkisuuslain puitteissa pyydettäessä saatavilla.

FAIR-periaatteet

Tavoite on tehdä tutkimusaineistoista löydettäviä (Findable), saavutettavia (Accessible), yhteentoimivia (Interoperable) ja uudelleenkäytettäviä (Reusable). Tämä tehostaa tiedon saatavuutta ja edistää tieteellisiä löytöjä. (AVOTT 2023, 34.)

Julkaisuarkisto

Tieteellisten julkaisujen tallentamiseen ja avoimeen verkkojulkaisemiseen soveltuva tekninen järjestelmä ja sen ympärille rakennetut palvelut.

Julkinen opinnäytetyö

Ks. Avaaminen.

Kirjoittajamaksu, julkaisumaksu

Maksu, jonka avoimesti saatavilla olevan lehden kustantaja voi periä tekijältä tai hänen taustaorganisaatioltaan. Kirjoittajamaksuja voivat periä täysin avoimet (ns. kultaisen mallin lehdet) tai ns. hybridilehdet, joissa vain osa sisällöstä on avointa.

Liitännäisaineisto, tausta-aineisto

Opinnäytetyön toimeksiantoon liittyvä aineisto, jonka tietoja ei julkisteta.

Metadata

Metadatatalla, metatiedolla tai kuvailutiedolla tarkoitetaan tutkimusaineiston kontekstia, sisältöä ja rakennetta, hallintaa ja/tai käsittelyä sekä sen kokoamista kuvaavaa ja tiivistettyä tietoa. (AVOTT 2023, 35.)

Saalistajajulkaisu

Lehti tai muu julkaisu, joka esiintyy tieteellisenä, mutta laiminlyö tiedekustantajalle kuuluvan vastuun esimerkiksi vertaisarvioinnista, ja jonka toiminta perustuu aggressiiviseen markkinointiin ja kirjoittajilta perittäviin maksuihin.

Yritysyhteistyö

Yritysten ja tutkimusorganisaatioiden välisellä yhteistyöllä tarkoitetaan organisoitua, aktiivista yhteistyötä sekä myös muuta osaamisen siirtoa, yhdessä tekemistä ja tavoitteellista kanssakäymistä ja yhteydenpitoa. Yhteistyön rahoittajana voi toimia julkinen tai yksityinen organisaatio. (AVOTT 2022, ks myös Tilastokeskus 2020).

LIITE: LINJAUKSEN LUONNOSTELU

Alkuperäisen linjauksen luonnosteli Oppimisen avoimuuden asiantuntijaryhmän kokoama työryhmä, jonka jäseniin kuuluivat:

- Kaisu Clarot, Oulun yliopisto
- Minna Fred, Laurea-ammattikorkeakoulu
- Susanna Hasiwar, Oulun Yliopisto
- Janniina Heinonen, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ
- Aino Helariutta, Laurea-ammattikorkeakoulu
- Ira Hietanen-Tanskanen, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ
- Ilmari Jauhiainen, Tieteellisten seurain valtuuskunta
- Terhi Kaipainen, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
- Joni Kajander, Suomen ylioppilaskuntien liitto
- Miki Kallio, Oulun yliopisto
- Anne Kärki, Satakunnan ammattikorkeakoulu
- Leo Lahti, Turun yliopisto
- Anna Lindfors, CSC
- Jouni Markkula, Oulun yliopisto
- Paula Merikko, Opetushallitus
- Minna Niemi-Grundström, Tampereen yliopisto
- Seliina Päällysaho, Seinäjoen ammattikorkeakoulu
- Maria Rehbinder, Aalto-yliopisto
- Jarkko Toikkanen, Oulun yliopisto/Tieteentekijöiden liitto
- Tarmo Toikkanen, Open Knowledge Finland / Creative Commons Suomi / Suomen eOppimiskeskus / IT-kouluttajat
- Tarjaleena Tuukkanen, Hämeen ammattikorkeakoulu
- Marjo Vallittu, Jyväskylän yliopisto
- Salla Viitanen, Tieteentekijöiden liitto

Opinnäytetöiden avoimen saatavuuden osalinjauksen luonnosteli Oppimisen avoimuuden ja Julkaisemisen avoimuuden asiantuntijaryhmien kokoama työryhmä, jonka jäseniin kuuluivat:

- Minna Fred, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
- Markus Hatakka, Turun ammattikorkeakoulu
- Tommi Harju, Taideyliopisto
- Anne Holappa, HUMAK
- Jyrki Ilva, Kansalliskirjasto
- Ilmari Jauhiainen, Tieteellisten seurain valtuuskunta
- Tiina Jounio, Oulun yliopisto/Kirjasto
- Marja-Leena Juntunen, Taideyliopisto
- Eija Kalliala, Open Knowledge Finland ry (sihteeri)
- Merja Kallio, Vaasan yliopisto, Tritonia
- Tapani Lehtilä, Tampereen yliopisto/Kirjasto
- Erkki Lähderanta, LUT-yliopisto
- Helena Kangastie, Lapin ammattikorkeakoulu

- Pia Keiski, Tampereen ammattikorkeakoulu
- Eetu Kejonen, Åbo Akademi
- Tekla Kosonen, Suomen opiskelijakuntien liitto
- Anne Kärki, Satakunnan ammattikorkeakoulu
- Hanna Lahdenperä, Tieteellisten seurain valtuuskunta
- Jari Linden, Savonia-ammattikorkeakoulu
- Minna Marjamaa, Laurea-ammattikorkeakoulu
- Teemu Makkonen, Jyväskylän ammattikorkeakoulu
- Mikko Niemi, Helsingin yliopisto
- Anna Nyberg, Oulun yliopisto/Kirjasto
- Pekka Nygren, Suomen metsätieteellinen seura
- Heli Palomäki, LUT-korkeakoulut/LUT-tiedekirjasto
- Jussi Piipponen, Helsingin yliopisto
- Matti Raatikainen, Aalto-yliopisto
- Terhi Reima, Metropolia-ammattikorkeakoulu
- Tomi Rosti, Itä-Suomen yliopisto (puheenjohtaja)
- Taina Sahlman, Itä-Suomen yliopisto
- Mathilda Timmer, Helsingin yliopiston ylioppilaskunta
- Marjo Vallittu, Jyväskylän yliopisto (puheenjohtaja)
- Tanja Vienonen, Turun ammattikorkeakoulu/Kirjasto

Linjauksen päivitti 2024–2025 Oppimisen avoimuuden asiantuntijaryhmän kokoama työryhmä, jonka jäseniin kuuluivat:

- Hellevi Hakala, Metropolia
- Aino Helariutta, Laurea-ammattikorkeakoulu
- Anne Holappa, Humanistinen ammattikorkeakoulu Humak
- Laura Huhtinen-Hildén, Metropolia
- Ilmari Jauhiainen, Tieteellisten seurain valtuuskunta
- Terhi Kaipainen, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
- Miki Kallio, Oulun yliopisto
- Elina Kähö, Helsingin yliopisto
- Anna Lindfors, CSC
- Laura Niemi, Turun yliopisto
- Tuulevi Ovaska, Itä-Suomen yliopisto
- Tomi Rosti, Itä-Suomen yliopisto
- Heidi Troberg, Vaasan yliopisto
- Marjo Vallittu, Jyväskylän yliopisto
- Heli Väättäjä, Lapin ammattikorkeakoulu

Avoin tiede

**Tieteellisten seurain
valtuuskunta**

tjnk